

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА  
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ  
Кафедра економіки та моделювання ринкових відносин

*Фінансові аспекти  
розвитку держави,  
регіонів та суб'єктів  
господарювання: сучасний  
стан та перспективи*

*Збірник матеріалів  
I Міжнародної науково-практичної конференції  
25-26 грудня 2015 року*

УДК 330:336  
Ф 59

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту інноваційної та післядипломної освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Протокол № 4 від 15 грудня 2015 року.*

**Редакційна рада:**

**Журавльова Т.О.**, к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин (*голова редакційної колегії*); **Осинов В.І.**, д.е.н., професор, професор кафедри економіки та моделювання ринкових відносин; **Маслій Н.Д.**, к.е.н., доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин; **Дем'янчук М.А.**, к.е.н., старший викладач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин (відповідальний секретар); **Захарченко Н.В.**, к.е.н., старший викладач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин.

**Ф 59      Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи.** Збірник матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції 25-26 грудня 2015 року м. Одеса. – Одеса: Бондаренко М.О., 2015. – 520 с.  
ISBN 978-617-7261-65-9

У збірнику опубліковані доповіді з актуальних питань світового господарства і міжнародних економічних відносин: економіки та управління підприємствами (за видами економічної діяльності); розвитку продуктивних сил і регіональної економіки; економіки природокористування та охорони навколишнього середовища; демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики; математичних методів, моделей та інформаційних технологій в економіці; механізмів регулювання економіки.

Для наукових працівників, викладачів, студентів економічних спеціальностей, працівників фінансово-кредитних установ та підприємницьких структур.

**УДК 330:336**

**Адреса редакційної ради:**

65009, Україна, м. Одеса, вул. Мечникова, 4, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Інститут інноваційної та післядипломної освіти, кафедра економіки та моделювання ринкових відносин.

**Матеріали збірника друкуються мовою оригіналу.**

Редакція не завжди поділяє думки та погляди автора. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, географічних назв, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

**ISBN 978-617-7261-65-9**

**© ОНУ імені І.І. Мечникова, 2015**

|                                         |                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Дем'янчук М.А.<br/>Майструк Т.О.</i> | Процес управління ризиками в банківській діяльності України.....                                                | 495 |
| ✓ <i>Томілін О.О.<br/>Томіліна А.О.</i> | Грошово-кредитна політика в системі державного регулювання ринкової економіки.....                              | 498 |
| <i>Ніценко В.С.<br/>Єліференко А.С.</i> | Фінансова звітність підприємства: поняття, склад та значення.....                                               | 500 |
| <i>Осадчук Н.В.</i>                     | Бюджетна безпека як складова фінансової безпеки держави.....                                                    | 502 |
| <i>Ястребова Г.С.</i>                   | Основні напрями боротьби з тіньовою економікою в Україні.....                                                   | 504 |
| <i>Міщенко Л.О.<br/>Чаплигіна Д.О.</i>  | Казначейство України як система управління фінансовими потоками в Україні.....                                  | 506 |
| <i>Пирог О.В.<br/>Шевченко Н.В.</i>     | Удосконалення інструментарію макропруденційного регулювання банківської інвестиційної діяльності в Україні..... | 508 |
| <i>Онегіна В.М.</i>                     | Податкове регулювання сільськогосподарського виробництва в Україні.....                                         | 511 |
| <i>Гоголь Т.В.<br/>Пронюк Т.О.</i>      | Економічний та адміністративний механізми державного регулювання.....                                           | 514 |
| <i>Котенко Т.М.</i>                     | Інноваційні підходи реалізації якісної освіти у вищій школі.....                                                | 517 |

**Томілін О.О.**

доцент кафедри фінансів і кредиту  
*Полтавська державна аграрна  
академія*

**Томіліна А.О.**

студентка 3 курсу, напряму підготовки  
«Фінанси і кредит»  
*Полтавський національний технічний  
університет імені Юрія Кондратюка,  
м. Полтава, Україна*

## **ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

Економічне зростання в Україні неможливе без якісних перетворень у грошово-кредитній сфері. Це потребує розроблення наукових засад удосконалення системи грошово-кредитних відносин, адекватних умовам глобального середовища та визначення напрямів підвищення ефективності функціонування банківської системи і фінансового ринку України. Саме тому проблемі вибору ефективних форм державного регулювання грошово-кредитних відносин, що впливають на структурну перебудову економіки та формування важливих макроекономічних пропорцій, має бути приділена особлива увага. Головним завданням державної економічної політики є створення сприятливих умов для забезпечення стійкого економічного зростання з метою підвищення добробуту населення. Визначальну роль у реалізації цього завдання відіграє банківська система, яка через механізм грошово-кредитних відносин впливає на відтворювальні процеси в реальному секторі економіки. Нестабільність економічної ситуації в Україні ускладнює трансформаційні процеси в грошово-кредитній сфері і відповідно забезпечення потреб суб'єктів реального сектору в грошових ресурсах [1].

Проблема формування та розвитку національної системи грошово-кредитних відносин є основоположною у системі державного регулювання ринкової економіки. Процес трансформації в перехідних економіках передбачає створення грошово-кредитної системи, що відповідає потребам розвитку ринкової економіки, забезпечує ефективність виробництва та включення національної економіки в міжнародний поділ праці.

Мета – визначення місця грошово-кредитної політики в системі державного регулювання ринкової економіки, а також обґрунтування дієвих інструментів регулювання.

Окремі автори до напрямів оптимізації грошово-кредитної політики відносять:

- посилення координації грошово-кредитної політики шляхом запровадження стимулюючої державної політики орієнтованої на структурну перебудову національної економіки;
- створення сприятливого бізнес-клімату та податкових стимулів для суб'єктів економіки, які здійснюють інвестиції у пріоритетні галузі;
- модернізація промислових підприємств і виробництво ними продукції кінцевого споживання;
- зменшення енергозалежності економіки;
- розвиток внутрішнього виробництва на інвестиційно-інноваційній основі;
- запровадження дієвих механізмів спостереження та регулювання цін на активи;
- удосконалення системи винагороди менеджерів банків, яка базувалася лише на короткострокових показниках прибутковості;
- проведення компанії спрямованої на відновлення довіри та повернення депозитів у банківську систему [7, с. 51–52].

Здатність запровадження дієвих механізмів регулювання цін на активи дає підставу вважати грошово-кредитне регулювання ефективним.

Грошово-кредитна політика в період кризи на світових фінансових ринках має бути спрямована на підтримку стабільності грошової системи і банківського сектору як ключового механізму взаємодії економічних агентів і забезпечення нормальної

життєдіяльності національного господарства через рух грошових коштів між суб'єктами ринку. Вся складність нинішньої кризи пов'язана саме з тим, що вона є передусім фінансовою, тобто розпочалась із труднощів у банківському секторі, а не класичною кризою перевиробництва чи біржовою кризою [5, с. 27].

Грошово-кредитна політика – це сукупність дієвих механізмів та взаємопов'язаних заходів щодо державного регулювання у сфері грошового обігу та кредитних відносин. Цільовою функцією грошово-кредитної політики є забезпечення внутрішньої стабільності грошей. Весь інструментарій грошово-кредитної політики мусить бути спрямований на досягнення оптимальної рівноваги у співвідношенні між попитом і пропозицією грошей аби забезпечити стабільність грошового обігу. До основних типів грошово-кредитної політики відносять: політику грошово-кредитної рестрикції (політика «дорогих грошей») та політику грошово-кредитної експансії (політика «дешевих грошей»). Стратегічними цілями грошово-кредитної політики можуть бути кінцеві цілі загальноекономічної політики держави. Проміжними цілями грошово-кредитної політики є досягнення такого стану деякими економічними змінними, який сприятиме досягненню стратегічних цілей. Тактичні цілі грошово-кредитної політики мають короткостроковий, оперативний характер і покликані забезпечити досягнення проміжних цілей [2, с. 78–79; 4].

За даними С.В. Мочерного [6, с. 141–142], грошово-кредитне регулювання – це сукупність форм, методів і важелів державного впливу на грошово-кредитну сферу та відносин економічної власності з метою забезпечення внутрішньої стабільності грошей, сприяння розширеному відтворенню та інше.

Деякі автори вважають, що до основних напрямів регулювання механізму грошово-кредитної політики в умовах стабілізації розвитку національної економіки мають включати:

- підвищення рівня монетизації національної економіки на без інфляційній основі через удосконалення структури грошової емісії;
- формування державних інститутів розвитку;
- рефінансування комерційних банків під заставу векселів виробничих підприємств;
- встановлення цільових орієнтирів відсоткових ставок та формування програми грошової пропозиції, яка відповідає величині попиту на гроші;
- підвищення ролі кредитного механізму в інвестуванні національної економіки шляхом збільшення рівня капіталізації банків в наслідок їх злиття або приєднання, запровадження механізму захисту прав кредиторів на основі створення ефективної системи кредитного гарантування;
- стимулювання банківських заощаджень населення через наближення національної системи гарантування депозитів фізичних осіб до стандартів ЄС;
- реформування банківської системи в межах програми її розвитку [3, с. 154–155].

Основні засади грошово-кредитної політики розроблені Радою Національного банку України на виконання ст. 100 Конституції України і ст. 8, 9 та 24 Закону України “Про Національний банк України”. Згідно рішення Ради Національного банку України “Основні засади грошово-кредитної політики на 2015 рік”, основним завданням грошово-кредитної політики на 2015 рік є зменшення темпів інфляції до рівня, який сприятиме відновленню довіри суспільства до національної валюти та зниженню інфляційних очікувань [8].

До інструментів грошово-кредитної політики, що використовуються центральним банком з метою грошово-кредитного регулювання можна вважати:

- політику рефінансування комерційних банків;
- державне регулювання експорту та імпорту капіталу;
- здійснення операцій на відкритому ринку, де реалізуються державні цінні папери;
- регулювання величини відсоткових ставок за депозитами та кредитами.

Використання адекватного інструментарію дає змогу НБУ активно втручатись у монетарну сферу та дає змогу забезпечити макрофінансову стабілізацію в державі та формування сталого економічного зростання.

**Література:** 1. Аржевітін С.М. *Грошово-кредитні відносини в розвитку економіки України*: автореф. дис. доктора екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Аржевітін Станіслав Михайлович; ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». – К.: 2010. – 35 с. 2. Гроші та кредит / О.О.Томілін, О.А. Гаврилова., Г.С. Демчук // Опорний конспект лекцій. – Полтава, ПОКППІТ «Освітінфоком», 2009. – 172 с. 3. Грошово-кредитні засоби регулювання економіки: монографія/ Л.В. Кривенко [та ін.]; за заг. ред. Л.В. Кривенко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ». – 2010. – 210 с. 4. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посіб./ О. О. Томілін, О. А. Гаврилова, Г. С. Демчук. – Полтава : «Оріяна», 2009. – 284 с. 5. Дзюблюк О. Грошово-кредитна політика в період кризових явищ на світових фінансових ринках / О. Дзюбок // Вісник НБУ. – 2009. – № 5. – С.20–32. 6. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. [С. В. Мочерний, Я.С. Ларіна, О. А. Устенко, С. І. Юрій] ; за ред. С. В. Мочерного. – Львів: Світ, 2005. – Т. 1. – 616 с. 7. Сомик А.В. Умови середовища реалізації грошово-кредитної політики в Україні/ А.В. Сомик // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 39 – 52. 8. Національний банк України [Електронний ресурс] / Офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

*Ніценко В.С.*

доктор економічних наук, доцент кафедри  
бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту

*Сліфєренко А.С.*

студентка 3 курсу, напрямку  
підготовки «Облік і аудит»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,  
м. Одеса, Україна*

### **ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ПОНЯТТЯ, СКЛАД ТА ЗНАЧЕННЯ**

Фінансова звітність є важливим інструментом управління. Базуючись на облікових даних, вона відображає і дає можливість оцінити результати діяльності, а також прогнозувати напрями підвищення ефективності господарювання.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і методичних положень формування фінансової звітності.

Успішне функціонування підприємства завжди залежатиме від якості, достовірності, повноти й неупередженості отримуваної інформації про зовнішні зміни умов діяльності, а також про внутрішній стан підприємства. Внутрішня інформаційна система повинна задовольняти всіх зацікавлених користувачів щодо обґрунтування і прийняття необхідних управлінських рішень. Головним джерелом інформування як зовнішніх, так і внутрішніх користувачів виступає фінансова звітність.

На думку О.О. Ільченко прийняття правильного і своєчасного управлінського рішення є головною передумовою ефективності діяльності будь-якого підприємства. Задля цього, керівник відповідного рівня, повинен отримати чітку, повну і необхідну інформацію у вигляді, придатному для сприйняття. Саме таким вимогам повинна відповідати звітність, яка складається [4].

Нині, серед провідних економістів і практиків простежуються різні погляди на поняття і сутність фінансової звітності. Так, Б.Ф. Усач пропонує таке визначення фінансової звітності: «система узагальнених показників, що характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності підприємства за минулий період (місяць, квартал, рік)» [8, с. 37].

О. Малишкін зазначає, що звітність – це система узагальнених підсумкових показників поточного обліку по найважливішим розділам фінансово-господарської